

Dosarul nr. 3ra-745/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. M. Gandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, G. Dașchevici, V. Negru)

Î N C H E I E R E

8 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Primarul general al municipiului Chișinău,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Gavriiliuc Serghei și Gavriiliuc Nadejda împotriva Primăriei municipiului Chișinău, Malcoci Lidia, Căruntu Ion și Căruntu Nina, terți Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Agenția Proprietății Publice, Societatea pe Acțiuni "Profit", Donea Victor, Lepadat Gheorghe, Belinschi Galina, Lozovan Piotr, Fomin Alexandru, Fomin Enghel, Banari Valentina, Stegărescu Eduard-Sevastian, Galben Raisa, Cușnir Cristina, Cușnir Galina, Buruiană Irina, Buruiană Daniela, Buruiană Ana, Buruiană Ion, Balcan Vladimir, Golea Bogdan, Lozovanu Vergiliu, Lozovanu Maria, Bric Evghenii, Savin Elena, Milețchi Alexei, Sîrbu Andrei, Sîrbu Tatiana, Sîrbu Ludmila, Maximova Maria, Mojilean Tatiana, Maximova Olga, Maximov Alexei cu privire la contestarea certificatului de urbanism pentru proiectare și a autorizației de construire,

împotriva deciziei din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 08 august 2016 Gavriiliuc Serghei și Gavriiliuc Nadejda au înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Căruntu Ion și Malcoci Lidia, solicitând anularea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 101i/16 din xx aprilie 2016 și a autorizației de construire nr. 156-c/16 din 15 iulie 2016 (f.d.4-6, vol.I).

În argumentarea acțiunii, au menționat că sunt coproprietarii apartamentului nr. xx de pe strada N. Iorga xx, municipiul Chișinău, iar Căruntu Ion este proprietarul apartamentului nr. xx de pe aceeași adresă. Ultimul a demarat lucrările de reconstrucție, efectuând demolarea apartamentului respectiv fără informarea Inspecției de Stat în Construcții și fără a dispune de acordul reclamațiilor. În acest context, Primăria municipiului Chișinău la data de 03 martie 2016 și, respectiv, la 15 și 16 iulie 2016, a perfectat și eliberat certificatul de urbanism pentru proiectare 101i/16 și, corespunzător, autorizația de construire nr. 156-c/16 pentru reconstruirea apartamentului nr. xx din str. N. Iorga xx, municipiul Chișinău, fără însă a lua în

considerare lipsa acordului notarial din partea tuturor vecinilor, proprietari ai apartamentelor din strada N. Iorga xx, municipiul Chișinău.

Locuința reclamanților este situată în aceeași parte a blocului dat, are cu apartamentul xx atât zidul comun, cât și acoperișul comun, care, respectiv, sunt în proprietate comună a vecinilor în cauză. Specifică aceștia că apartamentul xx a fost demolat, fără autorizație de desființare.

De asemenea au relatat că, la data de 28 iulie 2016, a fost efectuat un control de către Inspekția de Stat în Construcție și emisă prescripția seria ISC nr. 002973, prin care s-au depistat următoarele încălcări în domeniul construcției: nu a fost informată Inspekția despre demolarea construcției, lucrările de construcție se efectuează în lipsa persoanelor atestate, nu au fost prezentate schemele geodezice de tranșare, lucrările de betoniere a pereților sunt efectuate contrar normelor în construcții și cu abaterea de la proiect, nu se întocmesc documentele de execuție, lipsește certificatul de conformitate la materialele utilizate.

La 20 iulie 2016, în vederea soluționării conflictului pe cale extrajudiciară, reclamanții s-au adresat Primăriei municipiului Chișinău cu cerere prealabilă privind anularea actelor permissive disputate pentru reconstruirea apartamentului nr. xx din strada N. Iorga xx, municipiul Chișinău. Prin răspunsul din 29 iulie 2016, autoritatea pârâtă a respins cererea prealabilă, motivând că anularea autorizației de construire ține de competența instanței de judecată.

Astfel, deși construcțiile ce aparțin părților în cauză se află într-o conexiune directă, lipsește acordul lor autentificat, interesele cărora pot fi eventual afectate în procesul exploatării obiectului construit. Prin urmare, au considerat că actele contestate au fost emise contrar prevederilor legale enunțate.

La data de 26 noiembrie 2019, reprezentantul lui Gavriliuc Serghei și Gavriliuc Nadejda, avocatul Prutean Lilian, a formulat cerere de concretizare indicând în calitate de pârâți Primăria municipiului Chișinău, pe Căruntu Ion, Căruntu Nina, Malcoci Lidia, iar în calitate de intervenienți accesorii (terți) Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii, Agenția Proprietății Publice, Societatea pe Acțiuni "Profit", Donea Victor, Lepadat Gheorghe, Belinschi Galina, Lozovan Piotr, Fomin Alexandru, Fomin Enghel, Banari Valentina, Stegărescu Eduard-Sevastian, Galben Raisa, Cușnir Cristina, Cușnir Galina, Buruiană Irina, Buruiană Daniela, Buruiană Ana, Buruiană Ion, Balcan Vladimir, Golea Bogdan, Lozovanu Vergiliu, Lozovanu Maria, Bric Evghenii, Savin Elena, Milețchi Alexei, Sîrbu Andrei, Sîrbu Tatiana, Sîrbu Ludmila, Maximova Maria, Mojilean Tatiana, Maximova Olga, Maximov Alexei (f.d.31-38, vol.II).

Suplimentar s-a invocat că autoritatea publică pârâtă urma să verifice actele prezentate în conformitate cu Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18 aprilie 1997 și ulterior să emită actele permissive. De altfel, actele normative precitate statuează în privința necesității obținerii acordului autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale cărora interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit. În virtutea art. 377 din Codul civil, proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri învecinate, pe lângă respectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute de lege, trebuie să se respecte reciproc. Se consideră vecin orice teren sau alt bun imobil de unde se pot produce influențe reciproce. În corespundere cu art. 379 din Codul

civil, proprietarul poate cere interzicerea ridicării sau exploatării unor construcții sau instalații despre care se poate afirma cu certitudine că prezența și utilizarea lor atentează în mod inadmisibil asupra terenului său.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iunie 2020, s-a admis acțiunea și s-au anulat ca ilegale certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 101i/16 din xx aprilie 2016 și autorizația de construire nr. 156-c/16 din 15 iulie 2016 emise de către Primăria municipiului Chișinău beneficiarului Căruntu Ion (f.d.183, 186-204, vol.II).

La data de 16 iunie 2020, Primarul general al municipiului Chișinău a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iunie 2020, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.206-207, vol.II).

La data de 23 iunie 2020, reprezentantul lui Malcoci Lidia, avocatul Eremia Vitalie, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 09 iunie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.209, vol.II).

Prin decizia din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel înaintate de Primarul general al municipiului Chișinău și Malcoci Lidia.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind corectă soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că la caz sînt aplicabile prevederile art. 377-379 din Codul civil, art. 6 alin.(1) - (3) al Legii privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului nr.835 din 17 mai 1996, art.3 alin. (1), art. 4, art. 6 alin.(1), art. 21 alin. (1) ale Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163 din 09.07.2010 (în vigoare la data emiterii actului, art.26 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, pct. 22 din Regulamentul de organizare și funcționare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 73/2014.

Raportînd normele de drept incidente la circumstanțele cauzei, instanța a statuat că, reieșind din normele juridice menționate supra, pentru eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare este necesară îndeplinirea cumulativă a condițiilor menționate, condiții printre care se identifică și necesitatea de a prezenta acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit, condiție care în speță nu a fost întrunită.

Instanța de control judiciar a statuat că acordul vecinilor nu trebuie obținut în mod selectiv, prin desconsiderarea unor vecini în raport cu alți vecini, ci urmează să fie exprimat în unison de toți. De altfel, prin declarațiile formulate de vecinii părților litigante de pe str. N. Iorga xx, mun. Chișinău – Mojilean Tatiana, Lozovanu Maria, Cușnir Galina, Sîrbu Andrei, Fomin Alexandru, Maximova Maria - s-a enunțat că construcția ridicată de familia Căruntu încalcă interesele reclamanților Gavriliuc, (f.d. 132-137), respectiv disonanța evidențiată atestă lipsa unui consens larg și armonie în dreptul de vecinătate.

La 26 aprilie 2021, Primarul general al municipiului Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 2 iunie 2021 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea integrală a acesteia drept

neîntemeiată și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea lui Gavriiliuc Serghei și Gavriiliuc Nadejda să fie respinsă.

În susținerea recursului, a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și pasibilă de a fi casată, din motivul aplicării eronate a normelor materiale și procedurale. În opinia recurentului, instanțele ierarhic inferioare au determinat incorect obiectul probațiunii, adică circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei. Or, actele administrative contestate și anulate de instanța de judecată s-au consumat deja, producându-și efectele.

În aceste condiții, atât la etapa examinării în fond a cauzei, cât și în ordine de apel, instanțele judecătorești urmau să țină cont de faptul că actele administrative nu mai produc efecte juridice și acestea nu mai pot fi declarate nule, odată ce temeiul eliberării actelor administrative permissive s-a epuizat de la sine, lucrările de reconstrucție a bunului imobil nr. xx au fost finalizate și construcția a fost edificată până la începerea examinării cauzei în fond.

Totodată, consideră că instanțele judecătorești nu au luat în considerație faptul că, la momentul emiterii actelor administrative contestate, Gavriiliuc Serghei și Gavriiliuc Nadejda nu erau coproprietari cu Căruntu Ion și nu era necesar acordul lor.

Or, conform extrasului electronic din Registrul bunurilor imobile reiese că bunul imobil nr.xx cu nr cadastral xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxîi aparține cu drept de proprietate lui Căruntu Ion și Căruntu Nina.

Potrivit prevederilor art. 344 alin. (1) Cod civil (redacția în vigoare la data depunerii acțiunii), proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun imobil au dreptul de proprietate doi sau mai mulți titulari.

Conform prevederilor art. 3 alin. 1 lit. d) Legii nr. 163 din 09 iulie 2011 privind executarea lucrărilor de construcție - „Certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează și se emite în baza cererii la care se anexează: d) acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit;”

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 20 aprilie 2021, fiind notificată recurentului în data de 24 mai 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție la dosar (f.d. 137, vol. III).

Astfel, recursul depus la 26 aprilie 2021 și motivarea acestuia, depusă la 2 iunie 2021, sînt în termen.

La 22 iunie 2021, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Astfel, la 26 iulie 2021, intimații Gavriiliuc Serghei și Gavriiliuc Nadejda, terții Sîrbu Tatiana, Cușnir Cristina, Mojilean Tatiana, Fomin Alexandru și Lozovanu Vergiliu au depus referință, solicitînd declararea inadmisibilității recursului.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Primarul general al municipiului Chișinău în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o

reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 2xx-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Primarul general al municipiului Chișinău.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Primarul general al municipiului Chișinău se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu